

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МИКОЛАЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Є. С. Полякова

«30» серпня 2024 року

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИК

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - БАКАЛАВР

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 12 ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ В УПРАВЛІНСЬКИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ**

Затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування функцій обліку і оподаткування в системі фінансів, банківської справи та страхування.
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Затверджено на засіданні кафедри комп'ютерної техніки та програмування.
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Укладач: Полякова Є.С.

Методичний супровід наскрізної програми практик для здобувачів освіти спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» всіх форм навчання / укл. Є. С. Полякова– М. : ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка, 2024. – 21 с. (Укр. мов.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання розроблена згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів зазначеної спеціальності та відповідно до Положення про організацію практики здобувачів освіти ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» від 03.08.2015 № 01/15, затвердженого наказом ректора від 31.08.2015 № 79.

Дана наскрізна програма є основним навчально-методичним документом, що дає повну уяву про систему практичної підготовки (види практик, послідовність їх проведення і тривалість, мету, завдання практик, фахові компетентності здобувачів вищої освіти та форми й методи контролю з практик) здобувачів вищої освіти спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання.

Практика здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом процесу підготовки бакалаврів з фінансів, банківської справи та страхування у вищому навчальному закладі. Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» спрямована на їх ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання, безперервність та послідовність набуття й удосконалення здобувачами вищої освіти практичних навичок і вмінь, оволодіння компетентностями з основних фахових дисциплін, професійним досвідом для забезпечення готовності здобувача вищої освіти до самостійної трудової діяльності.

Навчальна практика може проводитись у навчальних аудиторіях, комп'ютерних класах і лабораторії кафедри обліку і оподаткування.

Для проведення виробничих практик (технологічної по спеціальності та комплексної з фаху) здобувачами вищої освіти спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» як бази можуть використовуватися підприємства різних галузей національної економіки, бюджетні й фінансово-кредитні установи, що знаходяться у Миколаївській області чи в інших областях України, а також підприємства, організації, установи за кордоном за умови забезпечення базою практики виконання у повному обсязі програми практики. Здобувачі вищої освіти мають право самостійно, з дозволу кафедри фінансів і кредиту або деканату факультету, обирати для себе базу проходження практики і пропонувати її для укладення договору на проведення практики.

Строки проведення практик визначаються навчальним планом, затвердженим ректором.

1. ВИДИ ПРАКТИК, ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ І ТРИВАЛІСТЬ

Навчальним планом передбачено наступні види практик (табл. 1.1) для здобувачів вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання.

Таблиця 1.1

Види практик та особливості організації їх проведення для здобувачів вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання

№ з/п	Вид і назва практики	Курс / семестр	Тривалість практики			Бази для проходження практики
			тижнів	годин	кредитів	
1	Навчальна практика «Вступ до фаху»	1 / 2	3	90	3	Навчальні аудиторії, комп'ютерний клас, кафедра
2	Навчальна практика «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»	2 / 4	4	120	4	Навчальні аудиторії, комп'ютерний клас, кафедра
3	Виробнича практика (технологічна по спеціальності)	3 / 6	4	120	4	Підприємства різних галузей національної економіки, бюджетні й фінансово-кредитні установи
4	Виробнича практика (комплексна з фаху)	4 / 8	4	120	4	Підприємства різних галузей національної економіки, бюджетні й фінансово-кредитні установи

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИК, ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Навчальна практика «Вступ до фаху»

Мета і завдання практики

Метою проходження практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти з майбутньою спеціальністю, закріплення загальних питань стандарту вищої освіти в Україні та особливостей підготовки фахівців із фінансів, банківської справи і страхування у вищому навчальному закладі.

Завдання навчальної практики «Вступ до фаху»:

- з'ясування місця й значення фінансової служби в організаційній структурі суб'єктів підприємництва різних форм ведення бізнесу, галузей і обсягів діяльності;
- ознайомлення зі сферою майбутньої професійної діяльності й переліком посад, які може займати спеціаліст з обліку і оподаткування;
- з'ясування ролі фахівця-обліковця забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва;
- ознайомлення з професійними вимогами до фахівця-обліковця, практичними вміннями й навичками, якими він повинен володіти;
- встановлення на основі анкетування, тестування, індивідуальної роботи викладача найбільш підходящої сфери майбутньої професійної діяльності здобувача вищої освіти;
- ознайомлення зі змістом освітньо-професійної програми підготовки фахівця з обліку і оподаткування;
- інформування здобувачів вищої освіти про види, зміст навчальних і виробничих практик, послідовність і терміни їх проведення при здобутті ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях»;
- з'ясування необхідності й особливостей організації науково-дослідницької роботи у професійній підготовці фахівця з обліку і оподаткування;
- вивчення інформаційно-методичного забезпечення облікового процесу;
- з'ясування сутності обліку і податків як об'єкта управління;
- набуття нових знань, на базі яких будуть отримані фундаментальні та прикладні знання для проведення різноманітних досліджень, компетентного та відповідального вирішення задач, передбачених навчальною програмою.

Фахові компетентності, які набуває здобувач вищої освіти:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного

- рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність вирішувати проблеми у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій, визначати обмеження цих технологій.
- Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

Програмні результати практики:

- Знати місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.
- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Вміти ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди.
- Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.
- Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською).
- Використовувати інформаційні технології та для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.

Рекомендована структура (тематичний план) навчальної практики «Вступ до фаху» наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Структура (тематичний план) навчальної практики «Вступ до фаху»

Назва тем	Кількість годин		
	Усього	у т. ч. робота	
		аудиторна	самостійна
1. Мета й завдання навчальної практики	2	2	-
2. Характер та сфери майбутньої професійної діяльності	10	5	5
3. Кваліфікаційна модель фахівця з обліку і оподаткування	12	6	6
4. Фінансова освіта в Україні	10	5	5
5. Організація науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти та її місце у професійній підготовці фахівця	10	5	5
6. Інформаційно-методичне забезпечення аналізу фінансових показників	10	5	5
7. Об'єкти обліку та бази оподаткування	10	5	5
8. Концепція розвитку методик облікового процесу та податкової системи України та завдання фінансових органів щодо її реалізації	12	5	7
9. Досвід роботи фінансових органів України	12	5	7
Підведення підсумків	2	2	-
Разом	90	45	45

2.2. Навчальна практика «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

Мета і завдання практики

навчальної практики студентів спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» є ознайомлення із особливостями професійної діяльності бухгалтерів, порядком роботи бухгалтерської служби та формування у них вмінь та навичок ведення бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах у сучасних умовах господарювання. Проходження навчальної практики дозволяє поглибити отримані під час навчання теоретичні знання, розширити професійні навички майбутніх фахівців у сфері обліку, оподаткування та аудиту та отримати досвід роботи у бухгалтерії підприємства. Під час проходження навчальної практики студенти ознайомлюються із особливостями фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, досліджують його структуру, вивчають роботу економічних служб та, зокрема, бухгалтерської служби, а також поглиблюють знання з порядку відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій.

Завдання навчальної практики «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»:

- ознайомлення із видами фінансово-господарської діяльності підприємства, його організаційно-управлінською структурою, закріпленими обов'язками між працівниками економічних служб суб'єкта господарювання;
- набуття первинних професійних умінь і навичок із обліку;
- дослідження сфери постачання та збуту (види ресурсів, що використовує підприємство та види продукції (товарів, робіт, послуг), від реалізації яких підприємство отримує дохід);
- ознайомлення із порядком роботи та функціями бухгалтерії підприємства;
- вивчення порядку організації бухгалтерського обліку на підприємстві та відображення у бухгалтерському обліку основних господарських операцій підприємства;
- виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності;
- формування здібностей критично осмислювати фінансові проблеми та обговорювати їх із висловленням власної думки.

Фахові компетентності, які набуває здобувач вищої освіти:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність вирішувати проблеми у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій, визначати обмеження цих технологій.
- Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів

господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

- Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- Розуміти теоретичні засади та володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.
- Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

Програмні результати практики:

- Знати місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.
- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Вміти формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
- Вміти ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.
- Вміти визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.
- Вміти ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди.
- Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.
- Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською).
- Використовувати інформаційні технології та для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.
- Здатність адаптуватись до нових ситуацій, обґрунтовувати, приймати та реалізовувати у межах компетенції рішення.

Рекомендована структура (тематичний план) навчальної практики «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій» наведена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Структура (тематичний план) навчальної практики «Бухгалтерський облік»

Назва тем	Кількість годин		
	Усього	у т. ч. робота	
		аудиторна	самостійна
1. Ознайомлення зі Статутом підприємства, основними напрямами його діяльності та галузевою специфікою	6	2	4
2. Огляд основних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність підприємства	8	4	4
3. Ознайомлення із основними господарськими операціями підприємства. Вивчення технологічного процесу на підприємстві	8	4	4
4. Ознайомлення із організаційно-управлінською структурою підприємства	8	4	4
5. Дослідження сфер постачання та збуту (види ресурсів, що використовує підприємство та види продукції (товарів, робіт, послуг), які реалізуються споживачам, основні постачальники та споживачі)	8	4	4
6. Ознайомлення із порядком роботи, структурою та функціями бухгалтерії, її зв'язками з іншими структурними підрозділами підприємства	8	4	4
7. Огляд посадових інструкцій (зокрема, головного бухгалтера та бухгалтерів підприємства)	8	4	4
8. Дослідження та загальна характеристика системи бухгалтерського обліку на підприємстві (огляд наказу про організацію бухгалтерського обліку, наказу про облікову політику підприємства, характеристика форми обліку, робочого плану рахунків тощо)	8	4	4
9. Вивчення особливостей документального оформлення основних господарських операцій, що відбуваються на підприємстві (ознайомлення з графіком документообігу)	16	8	8
10. Ознайомлення із порядком оформлення первинних документів, що складаються за основними господарськими операціями підприємства	16	8	8
11. Вивчення порядку відображення в бухгалтерському обліку основних господарських операцій підприємства (кореспонденція бухгалтерських рахунків за основними господарськими операціями із використанням робочого плану рахунків)	24	12	12
Підведення підсумків	2	2	-
Разом	120	60	60

2.3. Виробнича практика (технологічна по спеціальності)

Мета і завдання практики

Метою проходження практики є закріплення теоретичних знань у галузі фінансово-кредитних відносин, оволодіння навичками практичної роботи в фінансовій сфері, формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах функціонування конкретного суб'єкта господарювання, виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання виробничої практики (технологічної по спеціальності):

- вивчення організаційної структури суб'єкта підприємництва та з'ясування місця й значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);
- ознайомлення зі структурою фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу) бази практики;
- оволодіння прийомами та методами аналізу основних фінансових показників діяльності суб'єкта підприємництва;
- ознайомлення з організацією фінансово-економічної роботи суб'єкта господарювання та набуття практичних навичок із неї;
- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та самостійної роботи здобувача вищої освіти;
- формування навичок підготовки наукових доповідей.

Фахові компетентності, які набуває здобувач вищої освіти:

- практичні навички з організації облікового процесу суб'єкта підприємництва;
- практичні навички з організації облікового процесу на підприємствах;
- практичні навички з формування первісних вартостей об'єктів обліку;
- практичні навички з документального оформлення основних господарських операцій, що відбуваються на підприємстві;
- практичні навички з відображення в бухгалтерському обліку основних господарських процесів.

Програмні результати практики:

- уміння оформляти розрахунково-платіжні документи;
- уміння аналізувати складові первісної вартості об'єктів обліку;
- уміння визначати фінансові результати діяльності суб'єкта підприємництва та розподіляти його чистий прибуток;
- уміння нараховувати податки і збори та оформляти податкову звітність;
- уміння проводити та документально оформлювати інвентаризацію, виявляти та відображати на рахунках бухгалтерського обліку її результати;
- уміння розробляти наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства з додатками;
- уміння організувати документування господарських операцій та

- документообіг в бухгалтерії;
- уміння розробляти та застосовувати посадові інструкції облікового персоналу;
- уміння задовольняти інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації;
- уміння закривати рахунки аналітичного та синтетичного обліку, узагальнювати та перевіряти записи на них, складати оборотну відомість по синтетичним рахункам, заповнювати Головну книгу. Заповнювати фінансову звітність підприємства за національними та міжнародними стандартами;
- уміння використовувати дані синтетичного та аналітичного обліку для проведення економічного аналізу діяльності.

Рекомендована структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на підприємствах різних галузей національної економіки та у фінансово-кредитних і бюджетних установах наведена у табл. 2.3 – табл. 2.5.

Таблиця 2.3

Структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на базі приватного підприємства

Зміст практики	Кількість годин
1. Загальна характеристика та організаційна структура приватного підприємства	12
2. Оцінка основних фінансових показників діяльності приватного підприємства	12
3. Організація облікового процесу на приватному підприємстві	12
4. Облік необоротних активів	12
5. Облік оборотних активів	12
6. Облік пасивів	12
7. Організація обліку господарських процесів	12
8. Формування фінансової та податкової звітності бази практики	12
9. Індивідуальне завдання	24
Разом	120

Таблиця 2.4

Структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на базі органів Державної фіскальної служби України

Зміст практики	Кількість годин
1. Загальна характеристика та організаційна структура органу ДФС України	18
2. Механізм обліку платників податків та порядок їх зняття з обліку	18
3. Організація прийому податкової звітності від підприємств (організацій, установ)	18
4. Організація контролю за своєчасністю сплати податків і зборів	18
5. Здійснення документальних перевірок суб'єктів підприємництва	18
6. Фінансування органу ДФК України та контроль за виконанням кошторису	18
7. Індивідуальне завдання	12
Разом	120

Структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на базі бюджетної установи

Зміст практики	Кількість годин
1. Загальна характеристика та організаційна структура бюджетної установи.	12
2. Оцінка основних фінансових показників бюджетної установи	12
3. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи	12
4. Організація бухгалтерського обліку бюджетної установи	12
5. Механізм отримання коштів для забезпечення поточної діяльності бюджетної установи	12
6. Механізм здійснення розрахунків за товари, роботи, послуги	12
7. Касові видатки бюджетної установи: процедура їх здійснення	12
8. Механізм взаємовідносин бюджетної установи з підприємствами, установами та організаціями	12
9. Звітність бюджетної установи про виконання покладених на неї функцій	12
10. Індивідуальне завдання	12
Разом	120

2.4. Виробнича практика (комплексна з фаху)

Мета і завдання практики

Метою проходження практики є поглиблення, узагальнення і вдосконалення набутих здобувачем вищої освіти знань у вищому навчальному закладі з обліку і оподаткування; оволодіння професійним досвідом, компетентностями з основних фахових дисциплін; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в реальних умовах функціонування суб'єкта підприємництва.

Завдання виробничої практики (комплексної з фаху):

- вивчення організаційної структури суб'єкта підприємництва та з'ясування місця й значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);
- ознайомлення зі структурою фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу) бази практики;
- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики суб'єкта підприємництва;
- закріплення практичних навичок із фаху на базі конкретного суб'єкта підприємництва;
- формування фахових здібностей здобувачів вищої освіти на базі одержаних у вищому навчальному закладі теоретичних знань;
- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та самостійної роботи здобувача вищої освіти;
- закріплення навичок підготовки наукових доповідей.

Фахові компетентності, які набуває здобувач вищої освіти:

- практичні навички з організації облікового процесу суб'єкта

підприємництва;

- практичні навички з організації облікового процесу на підприємствах;
- практичні навички з формування первісних вартостей об'єктів обліку;
- практичні навички з документального оформлення основних господарських операцій, що відбуваються на підприємстві;
- практичні навички з відображення в бухгалтерському обліку основних господарських процесів.

Програмні результати практики:

- уміння оформляти розрахунково-платіжні документи;
- уміння аналізувати складові первісної вартості об'єктів обліку;
- уміння визначати фінансові результати діяльності суб'єкта підприємництва та розподіляти його чистий прибуток;
- уміння нараховувати податки і збори та оформляти податкову звітність;
- уміння проводити та документально оформлювати інвентаризацію, виявляти та відображати на рахунках бухгалтерського обліку її результати;
- уміння розробляти наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства з додатками;
- уміння організувати документування господарських операцій та документообіг в бухгалтерії;
- уміння розробляти та застосовувати посадові інструкції облікового персоналу;
- уміння задовольняти інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації;
- уміння закривати рахунки аналітичного та синтетичного обліку, узагальнювати та перевіряти записи на них, складати оборотну відомість по синтетичним рахункам, заповнювати Головну книгу Заповнювати фінансову звітність підприємства за національними та міжнародними стандартами;
- уміння використовувати дані синтетичного та аналітичного обліку для проведення економічного аналізу діяльності.

Рекомендована структура (тематичний план) виробничої практики (комплексної з фаху) наведена у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Структура (тематичний план) виробничої практики (комплексної з фаху)

Зміст практики	Кількість годин
1. Загальна характеристика та організаційна структура суб'єкта підприємництва	30
2. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання	30
3. Практичні аспекти фахових дисциплін у фінансовій діяльності суб'єкта підприємництва	30
4. Індивідуальне завдання	30
Разом	120

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Після закінчення терміну практики в установленій наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» строк здобувачі вищої освіти звітують про її результати перед відповідальною кафедрою.

Форма контролю з навчальних практик («Вступ до фаху», «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій») та виробничих практик (технологічної по спеціальності й комплексної з фаху) – диференційований залік.

Формою звітності здобувача вищої освіти за навчальну практику є щоденник встановленої форми, який ведеться під час практики й систематично перевіряється керівником практики. Для ширшого висвітлення змісту навчальної практики здобувач вищої освіти крім такого щоденника може додатково вести щоденник у довільній формі із зазначенням дати й обсягу виконаних робіт. Після закінчення навчальної практики здобувачі вищої освіти здають щоденники викладачу-керівнику практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту й щоденника. Здобувач вищої освіти складає звіт з виробничої практики відповідно до її структури (тематичного плану) безпосередньо під час проходження практики. В щоденнику практики згідно з термінами практики зазначаються дати прибуття на підприємство (в організацію, установу) й вибуття з підприємства (організації, установи) здобувача вищої освіти, які завіряються підписом керівника практики від бази практики та печаткою; мають бути заповнені календарний графік проходження практики, що складається на основі структури (тематичного плану) практики, загальні відомості про базу практики, господарсько-виробнича характеристика бази практики, робочі записи під час практики. Допускається зміна окремих питань тематичного плану практики, послідовності їх розкриття і кількості відведених на них годин (із урахуванням специфіки діяльності бази практики) за умови попереднього погодження таких змін із керівником практики від кафедри. Календарний графік проходження практики підписується керівниками практики від кафедри та від підприємства (організації, установи) й завіряється печаткою бази практики. Записи у щоденнику мають бути за всі дні проходження практики з фіксацією робіт, які виконував здобувач вищої освіти. В останній день практики керівник практики від підприємства (організації, установи) дає відгук-характеристику, в якому може вказувати рекомендовану оцінку (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) за проходження здобувачем вищої освіти практики, завіривши його підписом і печаткою.

Звіт разом із належно оформленим щоденником виробничої практики у визначені строки подається на кафедру фінансів і кредиту для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт з практики допускається до захисту.

Супровідні документи з виробничої практики (повідомлення, договір про проведення практики здобувачів вищої освіти вищого навчального закладу)

надаються здобувачами вищої освіти координатору з практичної підготовки по спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіти й щоденники з практик зберігаються на відповідальній кафедрі протягом трьох років у викладача-керівника практики або, в разі їх передачі актом передачі на зберігання, – у матеріально-відповідальній особи кафедри.

Методами контролю проходження здобувачами вищої освіти спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр» є:

- навчальних практик («Вступ до фаху», «Бухгалтерський облік з використанням управлінських інформаційних систем і технологій») – оцінювання викладачем, керівником практики від кафедри, виконання програми практики й ведення щоденника практики, а в разі необхідності – проведення зі здобувачем вищої освіти співбесіди;
- виробничих практик (технологічної по спеціальності, комплексної з фаху) – оцінювання викладачем, керівником практики від кафедри, виконання програми й оформлення результатів практики та роботи здобувача вищої освіти на практиці, захист звіту з практики у комісії, призначеній наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

Під час захисту звітів з виробничої практики здобувачі вищої освіти мають показати теоретичні й практичні знання, довести обґрунтованість і доцільність своїх пропозицій з питань тематичного плану практики.

Результати проходження здобувачем вищої освіти практики оцінюються за 100-бальною шкалою, 4-бальною шкалою і Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС). Чинні нормативні документи в сфері вищої освіти передбачають наступний варіант узгодження між зазначеними підходами до оцінювання та характеристику окремих позицій оцінювання (табл. 3.1).

Оцінка за навчальну практику включає:

- оцінку за проходження практики (виконання програми практики);
- оцінку за ведення щоденника;
- оцінку за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти (у разі необхідності).

Таблиця 3.1

Довідник з розподілу оцінок

Оцінка (за національною шкалою) /	Мін. бал	Макс. бал
Національна диференційована шкала / National differentiated grade		
Відмінно / Excellent	90	100
Дуже добре / Very good	80	89
Добре / Good	65	79
Задовільно / Satisfactory	55	64
Достатньо / Enough	50	54
Незадовільно / Fail	35	49
Неприйнятно / Unacceptable	1	34
Національна недиференційована шкала / National undifferentiated grade		
Зараховано / Passed	50	100
Не зараховано / Fail	0	49

Шкала ЄКТС / ECTS grade		
A	90	100
B	80	89
C	65	79
D	55	64
E	50	54
FX	35	49
F	1	34

Діапазон розподілу балів оцінки навчальної практики з урахуванням ступеня виконання її програми, якості ведення щоденника, співбесіди (за необхідності), що дає змогу виявити обсяг теоретичних знань, первинних професійних умінь і навичок, отриманих здобувачем вищої освіти під час проходження практики, сумлінність його ставлення до виконання програми практики, наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів оцінки за навчальну практику здобувача вищої освіти денної форми навчання спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики) (0–50)	
Ведення щоденника практики (0–30)	
Співбесіда (за необхідності) (0–20)	
за 100-бальною шкалою за 4-бальною шкалою рейтинг ЄКТС	

Оцінка за виробничу практику включає: оцінку за проходження практики (виконання програми практики); оцінку за оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів); оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці; оцінку засвоєння програми практики (за захист звіту).

Діапазон розподілу балів оцінки виробничої практики з урахуванням змісту й оформлення звіту та щоденника, повноти заповнення супровідних документів, змісту відгуків керівників практики від бази практики й кафедри, процедури захисту, що дає змогу виявити обсяг практичних умінь і навичок, отриманих здобувачем вищої освіти під час проходження практики, сумлінність його ставлення до виконання програми практики, наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розподіл балів оцінки за виробничу практику здобувача вищої освіти денної форми навчання спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія, освітньої програми «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики) (0–45)	
Оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів) (0–15)	
Оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці (0–10)	
Засвоєння програми практики (захист звіту) (0–30)	
за 100-бальною шкалою за 4-бальною шкалою рейтинг ЄКТС	

Перелік параметрів оцінювання проходження практики та відповідний

діапазон розподілу балів доводиться до відома здобувачів вищої освіти перед початком практики.

У випадку, якщо після оцінювання виконання програми виробничої практики, оформлення її результатів та врахування оцінки роботи здобувача вищої освіти на практиці загальна оцінка становить менше 30 балів, здобувач вищої освіти не допускається до захисту звіту з виробничої практики.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
3. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>.
4. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>.
5. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2020 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>.
6. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05#Text>.
7. Про примітки до річної фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text>.
8. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств з додатками: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897. URL: <http://sfs.gov.ua/elektronni-formi-dokumentiv/podatok-na-pributok-pidpriemstv/podatkova-deklaratsiya-z-podatku-na-pri/>.
9. Порядок здійснення перевірки достовірності відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру: Наказ Міністерства фінансів України 13.03.2015 р. № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0418-15#Text>.
10. Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України 28.01.2016 р. № 21. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/66224.html/>.
11. Порядок заповнення та подання декларації акцизного податку: Наказ Міністерства фінансів України 23.01.2015 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15#Text>.
12. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку: Наказ Міністерства фінансів України 13.01.2015 № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text>.
13. Порядок організації роботи та взаємодії між структурними підрозділами органів Державної фіскальної служби при складанні, поданні та опрацюванні запитів на отримання публічної інформації: Наказ Міністерства фінансів України від 04.05.2018 р. № 468. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-18#Text>.
14. Порядок складання та подання Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію): Наказ Міністерства фінансів України 25.03.2015 р. № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-15#Text>.
 15. Податкова декларація екологічного податку (з додатками): Наказ Міністерства фінансів України від 17.08.2015 р. № 715. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15#Text>.
 16. Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 р. № 408. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0479-15#Text>.
 17. Податкова декларація з транспортного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 р. № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-15#Text>.
 18. Податкова декларація збору за місця для паркування транспортних засобів: Наказ Міністерства фінансів України 09.07.2015 р. № 636. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#Text>.
 19. Податкова декларація туристичного збору: Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2015 р. № 636. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#Text>.
 20. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 р. № 578. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#Text>.
 21. Форма подання запиту на отримання публічної інформації, що знаходиться у володінні органів Державної фіскальної служби України: Наказ Міністерства фінансів України від 10.03.2015 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0323-15#Text>.
 22. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств з додатками: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897. URL: <http://sfs.gov.ua/elektronni-formi-dokumentiv/podatok-na-pributok-pidpriemstv/podatkova-deklaratsiya-z-podatku-na-pri/>.
 23. Порядок здійснення перевірки достовірності відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру: Наказ Міністерства фінансів України 13.03.2015 р. № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0418-15#Text>.
 24. Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України 28.01.2016 р. № 21. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/66224.html/>.
 25. Порядок заповнення та подання декларації акцизного податку: Наказ Міністерства фінансів України 23.01.2015 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15#Text>.
 26. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку: Наказ Міністерства фінансів України 13.01.2015 № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text>.
 27. Порядок організації роботи та взаємодії між структурними підрозділами

- органів Державної фіскальної служби при складанні, поданні та опрацюванні запитів на отримання публічної інформації: Наказ Міністерства фінансів України від 04.05. 2018 р. № 468. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-18#Text>.
28. Порядок складання та подання Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію): Наказ Міністерства фінансів України 25.03.2015 р. № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-15#Text>.
 29. Податкова декларація екологічного податку (з додатками): Наказ Міністерства фінансів України від 17.08.2015 р. № 715. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15#Text>.
 30. Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 р. № 408. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0479-15#Text>.
 31. Податкова декларація з транспортного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 р. № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-15#Text>.
 32. Податкова декларація збору за місця для паркування транспортних засобів: Наказ Міністерства фінансів України 09.07.2015 р. № 636. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#Text>.
 33. Податкова декларація туристичного збору: Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2015 р. № 636. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#Text>.
 34. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 р. № 578. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#Text>.
 35. Форма подання запиту на отримання публічної інформації, що знаходиться у володінні органів Державної фіскальної служби України: Наказ Міністерства фінансів України від 10.03.2015 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0323-15#Text>.
 36. Методичні вказівки з внутрішнього аудиту в державному секторі економіки. Київ: Міністерство фінансів України, Національна академія фінансів і економіки, 2019. 162 с. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/METHOD%20VKAZIVKY%202019.pdf>.
 37. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.
 38. Порядок використання застосування електронних довірчих послуг в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях державної форми власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 р. № 749. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/749-2018-%D0%BF#Text>.
 39. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. №851-IV. Дата оновлення: 07.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
 40. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: навч. посібник. Дніпро:

- ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с. URL: <http://ppublishing.org/upload/iblock/ac7/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0-2.pdf>.
41. Облікова політика: навч. посіб. / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. Кропивницький: ПП «ЕксклюзивСистем», 2017. 362 с. URL: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/7357/1/%D0%9E%D0%B1%D0%BBi%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D0%BBi%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87._%D0%BF%D0%BE%D1%81i%D0%B1._%D0%93.%D0%9C._%D0%94%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%2C_%D0%92.%D0%9C._%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C_%D0%9E.%D0%92._%D0%9F%D0%B0%D0%BB_%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf.
 42. Кіляр О.Р. “Облікова політика підприємства” для студентів напряму 6.030509 “Облік і аудит” : конспект лекцій з дисципліни / укл. : О.Р. Кіляр. Тернопіль : ТНТУ імені І.Пулюя, 2016. 69 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/15823>.
 43. Коптева Г. М. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посібник. Харків : Підручник НТУ «ХП», 2018. 493 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPIPress/38562>.
 44. Матюха М.М. Облік і звітність в оподаткуванні: опорний конспект лекцій. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 220 с. URL: http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/oblik_zvitnist_2018.pdf.
 45. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 336 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MTc=/00fe89dcf255176477f44d6060ac7347.pdf>.
 46. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку. [текст] навч. посіб. / В. Т. Сусіденко. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 224 с. URL: http://kizmantehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/02/inform_system_i_teh_susidenko.pdf.
 47. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності : підручник. / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с. URL: <https://oaz.conf.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/04/PD-AGD-2019.pdf>.
 48. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку : навч. посібник / Н. М. Малюга [та ін.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець. Житомир : Рута, 2003. 476 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/27457>. 48. Гресь Н.Л. Організація виробничої практики зі спеціальності «Облік і аудит» (Гриф МОН України)/ Н.Л. Гресь. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 112 с.